

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

september 5 • 2024

SVERIGES FÖRSTA RIKSDALER
— STAMPKOPPLINGAR OCH KRONOLOGI
GULDMYNTFOTEN, DEN SKANDINAVISKA MYNTUNIONEN
OCH INTRODUKTIONEN AV KRONAN
SILVER- OCH GULDSTÄMPLAR
LENNART CASTENHAG 1943–2024

30 SEK

STOCKHOLM NUMISMATICA

2024

Inbjudan till
myntmässa

Hotell Sheraton, Stockholm, 29/9, 10-16

www.stockholm-numismatica.se

Stack's Bowers Galleries is Proud to Present Select Highlights from
THE L. E. BRUUN COLLECTION

A CORPUS OF SCANDINAVIAN NUMISMATICS, PART I

COPENHAGEN, DENMARK • SEPTEMBER 14, 2024

Hong Kong Office Lot Viewing – August 26-28, 2024 (*by appointment only*)

Copenhagen Lot Viewing – Odd Fellow Palace • September 11-14, 2024

Sweden. Riksdaler, 1534.
 Stockholm Mint. Gustav Vasa.
 NGC VF-30.
The first taler of Sweden.
Ex Scharp and Bille-Brahe Collections.

Sweden. Gold 16 Mark, 1615.
 Stockholm Mint. Gustav II Adolf.
 NGC AU-53.
Extremely rare one-year type.
Ex Sjökröna, Danish National Museum, and Bille-Brahe Collections.

Sweden. 2 Riksdaler, 1727.
 Stockholm Mint. Fredrik I.
 NGC MS-61.
Only 63 pieces struck.
Ex Bille-Brahe Collection.

Sweden. Riksdaler, 1723.
 Stockholm Mint. Fredrik I.
 NGC MS-65.
Only 32 pieces struck.
Ex Bille-Brahe Collection.

Sweden. 2 Ducats, 1850.
 Stockholm Mint. Oscar I.
 NGC MS-64+.
Only 819 pieces struck.
Ex Bille-Brahe Collection.

Bid online in the
 auction and learn more
 about the collection at
StacksBowers.com.

CA: 949.253.0916

NY: 212.582.2580

Email: Info@StacksBowers.com

LEGENDARY COLLECTIONS | LEGENDARY RESULTS | A LEGENDARY AUCTION FIRM

California Headquarters:

1550 Scenic Ave., Ste. 150, Costa Mesa, CA 92626

Copenhagen Office:

+011.45.88749409 • Toll Free: +011.45.80404942

SBG SNT Sept24Bruun 240901

CALIFORNIA • NEW YORK • BOSTON • NEW HAMPSHIRE • OKLAHOMA • PHILADELPHIA • SACRAMENTO • VIRGINIA
 HONG KONG • COPENHAGEN • PARIS • VANCOUVER

Stack's Bowers
 GALLERIES

America's Oldest and Most Accomplished Rare Coin Auctioneer

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.

På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER 2024

1/12 sida
47 × 50
mm
250 SEK

1/8 sida
72 × 50
mm
350 SEK

1/6 sida
47 × 105
mm
400 SEK

1/4 sida
72 × 105
mm
600 SEK

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 SEK

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 SEK

mittuppslag
5 000 SEK

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 SEK

4:e omslagssidan
5 000 SEK

SNT behåller samma förmånliga annonspriser 2024.

Annonsen på årsbasis (kalenderår) får dessutom 20% rabatt – insänd pdf gäller.

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning.

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se.

Annonsen som inte är förenliga med IANP:s etik avböjs.

INNEHÅLL SNT 5 • 2024 – september

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Sveriges första riksdaler – stampkopplingar och kronologi	110–114
Stockholms Universitet udbyder Numismatikkursus	114
ICOMON-konferens i Stockholm 25–28 september	114
Guldmyntfoten, den skandinaviska myntunionen och introduktionen av kronan	116–117
Silver- och guldstämplar	120–121
Nyt forskningsprojekt om enkeltfundne mønter	122
Seminarium om Gunnar Ekströms stiftelse	123
Tändstickor och numismatik	126

FASTA RUBRIKER

PERSONALIA. Lennart Castenhag 1943–2024	115
AUKTIONER & MÄSSOR.	117
BOKTIPS & LÄSTIPS.	124
FÖREDRAG. Göteborgs Numismatiska Förening	124
NÄTNYTT.	125
NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER.	125
PRESSKLIPP 1915.	126
LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	127

OMSLAG

Karl IX, Stockholm, riksdaler utan år (1607) – Sveriges första riksdaler. Diameter 44 mm. KMK 109202. Läs om denna i Jan-Olof Björks artikel på sidorna 110–114.

FOTO: ULRIKA BORNSTAF, EKONOMISKA MUSEET – KUNGLIGA MYNTKABINETTET.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

SEDAN 1977

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
info@numismatik.se
Måndagar kl. 10 - 12 och 13 - 16

Se www.numismatik.se
om ev. tillfälligt stängt kansli.

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

250 SEK / år (8 nr) från 2023
Medlemmar (medlemsavgift 200 SEK/
år) erhåller tidningen automatiskt.

Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder manus till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2023 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

HÖSTEN 2024

Föreningens aktiviteter

FOTO: CC-BY-SA 3.0/HOLGER ELLGAARD.

VÄLKOMNA TILL SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS FÖREDRAGSKVÄLLAR

samt kaffe med dopp
klockan 18.00!

Onsdag 11 september kl. 18.00

Besök på Bellmanhuset och Par Bricole,
Urvädersgränd 3, Södermalm.

Visning med numismatiskt perspektiv!
Bengt Gustaf Jonshult

Vi hoppas samtidigt få presentera boken
Daniel Georg Nescher. Samlaren och Stormästaren.

www.bellmanhuset.se

Kommande föredrag:

Onsdag 16 oktober

Roger Svensson & Bo Franzén
Utvecklingen av priser och löner under svensk medeltid.

Onsdag 13 november

Bengt Larsson
En inventering av 1-ören i silver från frihetstiden..

SNF:s kansli på Banérgatan är öppet för besök på måndagar kl. 10-12,
13-16. Se www.numismatik.se om eventuellt tillfälligt stängt innan besök.
Kansliet nås varje dag på: info@numismatik.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlslan; buss 4, 44, 76.
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16, om tillfälligt stängt se hemsidan.
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna.
Hemsida: www.numismatik.se.
www.facebook.com/numismatik.se

SVERIGES FÖRSTA RIKSDALER

– stampkopplingar och kronologi

Av Jan-Olof Björk

Karl IX:s riksdaler utan år (1607),¹ bild 1a och b, tillhör denna klassiska myntvalörs mer intressanta präglingar. Och det av flera anledningar. För det första är riksdalertypen rent ikonografiskt en sällan sedd företeelse i vår riksdalerserie. Åtsidans motiv med den i helfigur stående regenten är säkerligen inget som har tillkommit av en slump. Motivvalet anknyter till landsfadern Gustav I och Sveriges första dalar från 1534. Bortsett från samme regents ytterst sällsynta Västerås-daler från 1540² är Gustavs första dalar och Karls sista riksdalertyp de enda med denna utformning. Inom parentes kan dock noteras att Karl IX redan år 1606 valde att avbilda sig i helfigur, vilket dock skedde på ett mynt med inhemsk valör – det vill säga på de pampiga 20-marksmynten. Då var han fortfarande okrönt med kungskronan placerad på ett bord tillsammans med spiran och riksnickeln. Medan riksdalerns åtsida markerar den världsliga kungamakten, symboliserar frånsidan med kristusmotivet den religiösa.

För det andra är Karl IX:s riksdaler utan år (1607) den enda utan åsatt årtal i hela den svenska riksdalerserien. Undantaget som bekräftar regeln är en antagligen slumpmässigt tillkommen daler från Gustav I:s regering. År 1534 råkade man förmodligen av misstag kombinera åtsidan till den så kallade "Kronan"³ med frånsidan till "Baretten"⁴. Resultatet blev en i dag unik daler utan år (1534)⁵ som förvaras i Uppsala universitets myntkabinett.⁶

1a och b. Åt- och frånsida till riksdalern utan år (1607) – Sveriges första riksdaler. Diameter 44 mm. KMK 109202_a respektive 109202_b.

Och för det tredje, kanske det viktigaste ur numismatisk synvinkel, är att Karl IX:s riksdaler utan år (1607) också är den första svenska riksdalern. Den första svenska dalern anses emellertid vara den tidigare nämnda Gustav Vasas daler 1534 med baretten, jämför not 4.

Enligt myntordningen av den 1 januari 1594 skulle 1 daler räknas som 4 mark, vilken summa i sin tur motsvarade 32 öre. Med tiden uppstod dock en kursskillnad. Under 1604 års riksdag beslöts därför att den slagna dalern, vilken från och med nu benämndes riksdaler, skulle vara detsamma som 4½ mark eller 36 öre. Summan av fyra svenska mark kallades i fortsättningen för en svensk daler. Några riksdaler slogs emellertid inte enligt denna kurs. Det skulle dröja till år 1607. Men då hade kursen ökat så att 1 riksdaler = 1½ svensk daler = 6 mark. Detta är orsaken till att riksdalersamlare i alla tider gärna

kompletterat sina kollektioner med just 6-marken 1609 – ett typmynt alla kategorier!

Lyckligtvis finns samtida skriftliga dokument bevarade som rör tillblivelsen av Karls IX:s riksdaler utan år (1607). I ett brev av den 7 november skriver nämligen Karl IX till skattmästaren Seved Ribbing och beordrar honom att prägla ytterligare tio stycken "efter den dalerstämpeln utan årtal".⁷ Kungen skriver knappt tre veckor senare, den 26 november samma år, och bekräftar mottagande av riksdalerna utan år. Han uttrycker sig på följande sätt;

"Wi hafve [av] Seved Ribbing bekommit de dalere J oss sände med Carl Olofsson, och behagar Oss samme prägel väl, och befalle att J säge Myntmästaren, att han slår åhretalet derpå, som är 1608, på den sidan som servator står, ...".⁸

Det kan knappast bli tydligare att riksdalern utan år (1607) bör betrak-

ÅTSIDA A:

FRÅNSIDOR 1 – 3:

Figur 1. Stampkopplingar och kronologi för de första svenska riksdalermynten; utan år (1607), 1608 och 1609. Samtliga mynt ur Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettets samlingar.

FOTO: ULRIKA BORNSTAF, SHM/KMK.

2. Detalj av frånsidan till höger om frälsaren. Inom den gröna ovalen anas något som kan tolkas som rester av 11 i årtalet 1611. Privatägt exemplar.

tas som ett provmynt som präglats för uppvisande och godkännande. Att den också är mycket sällsynt stärker denna tes.⁹ Efter kungens accept kompletterade man frånsidestampen med årtalet 1608 och präglade enligt order en post om minst ettusen stycken riksdaler. Kungen fortsätter nämligen brevet av den 26 november med; "... och vele Wi gerne att ther slås af till tusend stycker, riket till ähre, förty Wi hafve så stort gagn theraf, såsom af thet myntet som nu slås, när man gifver them ut såsom en riksdaler gälder i Stockholm, räknandes sex mark; Men om någon kommer och vill byta desamma för riksdaler in på Myntet igen, då skole de intet tagas högre op än såsom trettiosex runstycken, så hafve Wi likväl 12 öre winst när de gifvas ut, ..."

3a och b. Detalj av frälsarens aura på riksdaler utan år (1607) jämfört med icke stampidentiska riksdaler 1608. KMK 109202_b respektive 108928_b.

Av det ovan sagda följer att det bör existera riksdalermynt med årtalet 1608 som – bortsett från just årtalet – har stampidentisk frånsida med riksdalern utan år (1607). De skribenter som publicerat sig i ämnet har antingen inte tagit upp saken¹⁰ eller helt enkelt antagit att i princip alla riksdaler 1608 har stampidentisk frånsida med riksdalern utan år. Till den senare kategorin skribenter hör Almer och Carlsson 1978 som skriver att:

"Av frånsidan till 1608 års riksdaler finns två av oss kända varianter. Den ena, som är avbildad i Sveriges Mynt under nr 22 [dvs. första utgåvan, Stockholm 1976, förf. förtydligande], kännetecknas av att Frälsarens fötter avdelar ordet SOLATIUM mellan O och L: SO-LATIUM. Det tycks vara den vanligaste typen, och de riksdaler utan årtal, som vi har bild på, har exakt samma frånsida, vilket bevisar, att det är fråga om samma mynt, som omtalas i det ovan citerade brevet. Karl IX har alltså hållit dessa riksdalermynt i sin hand. Dessutom finns en andra typ av 1608 års frånsida, där det ovannämnda ordet delas mellan L och A: SOL-ATIUM. Den är troligen mera sällsynt, och vi har endast sett den avbildad på fig. 694 i katalogen över Bruuns samling."¹¹

När Sven Svenssons riksdaler 1608 (SS 1689) ånyo säljs på auktion 1982 refererar katalogförfattarna okritiskt till Almer och Carlsson 1978 och skriver att "Detta exemplar är stampidentiskt med riksdalern u.å. (1607)." Svenssons riksdaler säljs vid ytterligare ett par tillfällen på auktion, fortfarande med liknande beskriv-

ning och referens.¹² Detta konstaterande stämmer dock inte. Denna riksdaler 1608, och nästan alla andra riksdalar med detta årtal, har en klart varierande frånsida jämfört med riksdalern utan år (1607). Vi kan dock ge Almer och Carlsson rätt i att omskriften och ordens avstavningar stämmer till punkt och pricka. Men när man i stället granskar ordens och bokstävernas inbördes placeringar kommer man snabbt fram till att de båda frånsidorna inte är stampidentiska.

Mynthandlaren Bilsen Begovic hade ingående studerat bilderna på de i privat ägo kända riksdalermynten utan år (1607) som finns utlagda på nätet.¹³ Han tyckte sig ana de två sista siffrorna av årtalet 1611 mellan frälsaren och bokstaven T i SALVATOR, jämför bild 2, och tog upp spörsmålet med artikelförfattaren. Kunde det vara så att de riksdalar som vi ansåg vara utan år i själva verket var daterade 1611 – men med bortslipat årtal? Finns det över huvud taget några till våra dagar bevarade autentiska riksdalar utan år (1607)? Vi kom fram till att ett sätt att bevisa denna första riksdalers existens var att försöka hitta stampidentiska exemplar av 1608 års riksdaler. Vi kunde snart slå fast att de få exemplar av riksdalern utan år (1607) alla var stampidentiska på båda sidor. Men att hitta den "saknade pusselbiten" – en stampidentisk riksdaler 1608 – visade sig vara betydligt svårare.

Undertecknad gick igenom ett drygt tiotal mynthandlares auktions- och lagerkataloger men fann ingen

4a och b. Detalj av fränsidans omskrift klockan 18 på riksdaler utan år (1607) jämfört med icke stampidentiska riksdaler 1608. KMK 109202_b respektive 108928_b.

riksdaler 1608 som var stampidentisk med riksdalern utan år (1607). Totalt återfanns och granskades 13 exemplar av riksdalern 1608. Dessa har tillsammans sålts offentligt minst 30 gånger! Men ingen har alltså stampidentisk fränsida med riksdalern utan år (1607)! De av Almer och Carlsson noterade omskriftsvarianterna med SO-LATIVM respektive SOL-LATIVM fördelade sig så att elva är av den förstnämnda varianten och endast två av den senare.

I Menzinsky (2007) redovisas stampkopplingar för riksdalern utan år (1607) och 1608 års riksdaler tillsammans. Som tidigare nämnts förekommer riksdalern utan år (1607) endast med en åt- respektive fränsida, det vill säga stampkoppling A1.¹⁴ Enligt Menzinsky har alltså riksdalern 1608 gemensam åtsida med riksdalern utan år (1607) och förekommer med tre olika fränsidestampar. Två av dessa känner vi redan till genom Almer och Carlssons forskningar. Avstavningsvarianten SO-LATIVM är stampkoppling A2 medan SOL-LATIVM är A4 hos Menzinsky. Den tredje, stampkoppling A3, är en variation av fränsidan med SO-LATIVM (A2). Det som tyvärr inte framgår av Menzinsky är att stampkopplingen A3, bortsett från året på fränsidan, faktiskt är stampidentisk med A1, det vill säga riksdalern utan år (1607)! Den ”saknade pusselbiten” var alltså hittad och teorin om det bortskrapade året 1611 kunde avfärdas.

Denna numismatiskt mycket viktiga riksdaler förvaras enligt Menzinsky 2007 i Kungliga mynt-

kabinettet och finns förutom hos Menzinsky avbildad i Tingström 1972 och i Glück / Hesselblads klassiska *Årtalsförteckning*. Undertecknad kan dessutom konstatera att Bondes relativt nyligen sålda exemplar av riksdalern 1608 också är stampidentiskt med riksdalern utan år (1607).¹⁵ Detta torde i skrivande stund vara det enda kända exemplaret i privat ägo av riksdalern 1608 som är stampidentiskt med riksdalern utan år (1607)!

Av fakta enligt ovan kan vi konstruera uppdaterade stampkopplingar i kronologisk ordning, se *figur 1* på föregående sida.

Vilka detaljer i fränsidans myntbild är enklast att studera för att avgöra vilka riksdaler 1608 som är stampidentiska med riksdalern utan år (1607)? Frälsarens aura är en tydlig detalj. Stamp 1, enligt *figur 1*, har fler och klart markerade strålknippen än de två andra fränsidestamparna, det vill säga stamp 2 och 3. Jämför detaljförstoringarna på *bilderna 3a respektive 3b*. Vidare är till exempel punkten efter MVN(DI) placerad högre upp jämfört med en tänkt förlängning av bokstaven T:s vertikala stapel i ordet SO(LATIVM) i den yttre omskriften, se *bilderna 4a och 4b*. Man kan också jämföra den skiljaktiga placeringen av A i ordet SOLATIVM med D i MVNDI på sistnämnda bilder.

Det torde vara ställt utom allt tvivel att de båda stamparna till riksdalern utan år (1607) tillkom först. Men vilken är ordningen bland de övriga fränsidorna 1608? När den ursprungliga stampen utan årtal, som kompletterades med 16(08) på var

sida om frälsaren, stamp 1 enligt *figur 1*, blev obrukbar graverades troligen stamp 2, med SO(LATIVM). Denna stamp användes också till präglingen av 4 riksdalrar samma år. Till sist graverades stampen 3, med avstavningsvarianten SOL(LATIVM), vilken för övrigt är stampidentisk med 3 riksdalern 1609. På den i Kungliga myntkabinetet unika 3-riksdalern ser man tydligt att 8:an i året graverats om till en 9:a men i övrigt är fränsidorna identiska! Jämför stampkopplingarna och kronologin på *figur 1*.

FOTOGRAF M.M.:

ALLA FOTON UTOM NR 2 ÄR TAGNA AV ULRIKA BORNSTAF, KUNGLIGA MYNT-KABINETTET, TILL VILKEN FÖRFATTAREN FRAMFÖR ETT VARMT TACK. SAMTLIGA MYNT FÖRVARAS I KUNGLIGA MYNT-KABINETTETS SAMLINGAR UTOM DET PÅ BILD 2, VILKET FINNS I PRIVAT ÄGO.

Källor och litteratur

- Almer Y. och Carlsson I. Sveriges första riksdaler. I: *Skandinavisk numismatik Mynt & Medaljer*, 1978, nr 8, s. 10–15.
- Anonym. *Misab auktionskatalog 29*. September 2018. Kompletterande text under nr 142 avseende riksdalern utan år (1607).
- Carlberg D., Hemmingsson B., Wijk M. *Sveriges Mynt 1521–2021 (SM)*. Stockholm 2022.
- Delzanno R. *Sveriges Myntbok 995–2022, (SMB)*. Stockholm 2020.
- Glück H. och Hyllengren J. L. *Årtalsförteckning över svenska mynt (HG 80)*, m.fl. år. Stockholm 1980.
- Lagerqvist L. O. och Nathorst-Böös E. *Vad kostade det? Uppsala 2002*.
- Menzinsky H. *En studie av Karl IX:s mynthistoria*, Del II. Lviv, Ukraina 2007.
- Rasmuson N. L. Karl IX:s mynt och medaljer. I: *Karl IX. Småskrifter utgivna av Svenska Porträttarkivet*, Nationalmuseum. Nr 2. Stockholm 1950.
- Stiernstedt A. W. Om riksdalernamnets uppkomst i Sverige. I: *Numismatiska Meddelanden (NM) II*. Stockholm 1875.
- Tingström B. *Svensk Numismatik Uppslagsbok (SNU)*. Stockholm 1972.

→

- ¹ Jmf. SMB 15 resp. SM 24.
² Jmf. SMB 17 resp. SM 149.
³ Jmf. SMB 7 resp. SM 106.
⁴ Jmf. SMB 6 resp. SM 105.
⁵ Jmf. SMB 8 resp. SM 107.
⁶ Den unika dalern kan beskådas på sajten <https://www.alvin-portal.org/>, där ”alvin-record:76892” anges i sökfältet.
⁷ Menzinsky 2007, Del II, s. 151.
⁸ Stiernstedt 1875, s. 33.
⁹ Riksdaler utan år (1607) är f.n. känd i fyra privatägda exemplar. Vilka dessa är framgår t.ex. av Misab auktion 42 och kompletterande text under nr 142. Se också not 13 nedan.
¹⁰ Stiernstedt 1875 s. 33 ff.
¹¹ Almer och Carlsson 1978 s. 12-13.
¹² Se B. Ahlström auktion 26, nr 488, oktober 1982 och samma firmas auktion 52, nr 76, oktober 1995 samt auktion 56, nr 441, november 1997. Det aktuella myntet såldes även på auktion 67 under nr 141, men då saknas hänvisning till Almer och Carlsson 1978!
¹³ Jämför www.falcoin.se/raritetssidan-karl-ix-riksdalervalorer
¹⁴ Menzinsky 2007, Del II, s. 158.
¹⁵ Se Ulf Nordlind mynthandels katalog, Samling Bonde på Ericsson, Del 5, nr 215. November 2009.

Stockholms Universitet udbyder Numismatikkursus

Mynt som arkeologisk och historisk källa

Numismatiska Forskningsgruppen, Stockholms Universitet, udbyder kurset Mynt som arkeologisk och historisk källa. Kurset er i første omgang rettet til studenter på grundniveau, men er i øvrigt åbent for alle. Det finder sted over 10 uger fra november til januar. De fleste af forelæsninger er mandage kl. 18–20. En række forelæsere med stor erfaring inden for deres felt vil fortælle om deres ekspertise-område.

Idéen med kurset er dobbelt. Vi vil først se på mønters og møntfunds potentiale som kildemateriale for historie og arkæologi. Mønter udgør et stort materiale, der kan give et vigtigt bidrag til historieskrivningen, især i perioder med få skriftlige kilder, såsom vikingetiden. Mønter kan også dateres mere præcist end de fleste andre arkæologiske genstande. Det

andet formål for kurset er at præsentere en række af numismatikens metoder. Vi skal for eksempel høre om brug af metalanalyser, geografiske kort og metaldetektor inden for numismatikken.

Kursets princip er at benytte konkrete eksempler fra mønthistorien. Eksemplerne dækker perioden fra antikken til vore dage, dog flest fra vikingetid og middelalder. På den måde er kurset tænkt praksisorienteret. Der indgår også en studietur til Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet, hvor vi dels skal se på udstillingerne, dels høre medarbejderne fortælle om museumsarbejdet.

Tilmelding på Institutionen för arkæologi och antikens kulturs hjemmeside. Alle er som sagt meget velkomne, så længe der er pladser. Sidste frist for tilmelding til kurset er 20/10.

Jens Christian Moesgaard

ICOMON-konferens i Stockholm 25–28 september

En internationell konferens för *International Committee for Money and Banking Museums* (ICOMON) kommer att hållas på Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet i Stockholm den 25–28 september 2024. Även *International Numismatic Council* (INC) är en del av samarbetet kring konferensen.

Konferensens tema är ”*Cross-Organization Collaborations*”. Deltagare från hela världen kommer samlas för att diskutera och utforska hur samarbeten mellan olika organisationer kan stärka museernas arbete med numismatik och finansiella frågor i samhället. Programmet inkluderar bland annat föreläsningar om pedagogik och förmedling samt frågor kring digitalisering och säkerhet i samlingar.

Konferensen innehåller också sociala evenemang, såsom en mottagning på Stockholms Stadshus och en visning med middag på Vasamuseet. Dessutom anordnas en utflyktsdag med besök på bland annat Tumba Bruksmuseum och Gustavianum.

Det fullständiga programmet och bokningsuppgifter finns på:

<https://ekonomiskamuseet.se/en/conference2024/>

Tack till Svenska Numismatiska Föreningen och Gunnar Ekströms Stiftelse för deras stöd till konferensen.

Cecilia von Heijne

Lennart Castenhag

1943–2024

Numismatikern Lennart Castenhag avled den 5 juni 2024 i en ålder av 81 år efter en tids cancersjukdom. Närmast sörjande är hustrun Maija-Liisa samt de tre barnen med familjer.

Lennart föddes 1943 och växte upp i Stockholm där han studerade till teknisk ingenjör. Hans intresse för för bondeliv gjorde att familjen flyttade till Hadeholms herrgård nära Hedesunda i Gästrikland år 1972. Där startade han även ett företag inom programutveckling. Efter två år i Gävle skedde 1989 en flytt tillbaka till Stockholm där Lennart anställdes vid Vattenfalls IT-avdelning och därefter som IT-säkerhetsansvarig på Svenska Kraftnät.

År 2004 inköptes Sonesgården i byn Uppsälje i Dalarna, där bondelivet återupptogs parallellt med veckopendling till Svenska Kraftnät fram till pensioneringen 2008. Lennart kunde därefter på heltid ägna sig åt sina många intressen inom historia, kultur, religion och numismatik. Lennart och Maija-Liisa flyttade till Enköping år 2020.

Lennart invaldes i styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen som suppleant vid årsmötet 2013 i Vetlanda och han blev ordinarie ledamot vid årsmötet 2015 i Falun. Som styrelsemedlem har han varit ansvarig för föreningens hemsida – en uppgift han skötte högst professionellt.

Lennart Castenhag under föredraget i Barocksalen i maj 2023.

FOTO: LENNART STRÖM.

Som webmaster för föreningens hemsida införde Lennart inte enbart information från andra bidragsgivare utan svarade för ett stort antal egna numismatiska artiklar och recensioner. Hans vetenskapliga artiklar från egen privatforskning täckte ett brett numismatiskt område – från antiken till nutiden. Han skrev i princip en artikel per månad, den sista så sent som i maj i år. Lennart bidrog också med ett flertal numismatiska artiklar i Svensk Numismatisk Tidskrift.

De senaste åren var Lennart även högst aktiv med att författa böcker. År

2022 utkom boken *England till år 927 – Något om historien, mynten och kulturen*. Lennart höll ett föredrag i samma ämne vid 150-årsjubileet för SNF i Barocksalen på Historiska museet den 20 maj 2023. Samma år gav han ut *Ungerska plåtar – Svensk kopparslagning från mitten av 1500-talet och 200 år framåt*. Lennarts senaste bok, *Gustav II Adolfs kopparmynt 1624–1632*, kommer att publiceras under hösten 2024 till 400-årsminnet av de första svenska kopparmynten.

SNF:s styrelse beslutade tilldela Lennart SNF:s förgyllda förtjänstmedalj vid årsmötet i Västerås 2024 för framstående numismatiska arbeten. Lennart meddelade dock att han på grund av sjukdomen inte räknade med att delta vid årsmötet, varför undertecknad överlämnade medaljen till Lennart vid ett besök i Enköping den 10 maj i år.

Lennart var även aktiv i de lokala numismatiska klubbarna Falu-Borlänge myntklubb samt Numismatiska klubben i Uppsala. I Uppsalaklubbens senaste bokutgåva bidrog han med en artikel om *Skandinavians första mynt*. Han svarade även för flera uppskattade föredrag inom olika ämnen.

Inom numismatiken var således Lennart en nestor och hedras härmed för sitt förtjänstfulla numismatiska arbete.

Curt Ekström

Guldmyntfoten, den skandinaviska myntunionen och introduktionen av kronan

Av Andreas Westermarck

Under slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet var guldmyntfoten den vanligaste penningpolitiska regimen. Det innebar till exempel att sedlar var fullt inlösningsbara mot mynt präglade i guld. Storbritannien hade ett penningväsende baserat på guld redan från 1821, medan exempelvis Sverige hade ett system som byggde på silver med riksdaler riksmünt som huvudmynt.

Redan på 1860-talet hölls två möten mellan nationalekonomer i de tre skandinaviska länderna där problem i myntsystemen diskuterades. Tysklands övergång till guldmyntfoten i början på 1870-talet befarades leda till ett fall i silverpriset i förhållande till guld, vilket i sin tur skulle kunna leda till en fallande växelkurs och stigande priser.

Ett tredje möte mellan ländernas ekonomer hölls i Köpenhamn i juli 1872, där fem tänkbara alternativ för myntsystemet diskuterades; medlemskap i den latinska myntunionen, anslutning till den tyska myntunionen, anslutning till det brittiska sterling-systemet, ett så kallat grammynt i guld som byggde på en grundenhet som vägde fem gram och till sist att skapa ett system som byggde på silvermyntfoten som redan användes i de tre länderna. Alternativet att ansluta till den latinska myntunionen valdes bort bland annat på grund av de komplikationer som ett bimetaliskt system medför.

En anslutning till den tyska myntunionen mötte motstånd från danskt

20-kronorsmynten av guld med Oscar II:s valspråk BRÖDRAFOLKENS VÅL avser Sveriges union med Norge. T.v. det svenska präglat från 1873. T.h. det norska med dubbla valörbeteckningar präglat 1874–1875.

FOTO: MYNTAUKTIONER I SVERIGE AB/MAGNUS WIJK RESPEKTIVE OSLO MYNTGALLERI AS, AUCTION 17.

håll och decimalsystemet hade inte införts i det brittiska myntsystemet, och därför valdes båda dessa alternativ bort. Även systemet med grammynt fick inte tillräckligt stöd.

För skandinavisk del valde man alltså till slut att bygga på det existerande systemet men i stället använda guld som bas. De skandinaviska länderna hade dessutom huvudmynt med likartat metallinnehåll, vilket gjorde ett skandinaviskt samarbete om övergången relativt smidig. Den norska speciedalern var i stort sett likvärdig med fyra svenska riksdaler riksmünt och två danska rigsdaler.

Sverige, Danmark och Norge planerade därför för inrättandet av en valutaunion med krona som huvudmynt, som var indelad i 100 öre, och där kronan motsvarade en svensk riksdaler riksmünt. I Danmark och Norge innebar övergången också att decimalsystemet introducerades, som redan införts i Sverige nästan tjugo år tidigare. För Sverige var övergången enkel, eftersom de gamla öresmynten (1855–1873) var likvärdiga med de nya.

Danmark, Christian IX, 20 kroner 1873.

FOTO: WWW.CNGCOINS.COM.

I både Danmark och Sverige fick förslaget om en myntunion politiskt stöd, medan det stötte på motstånd i Stortinget i Norge. Flera skäl anfördes, till exempel att man borde och vänta och se om ett mer omfattande internationellt system kom till stånd. Även relationen till Sverige verkar ha spelat roll och Johan Sverdrup, som företrädde motståndet, anförde att *"En-hver, som gennemläser Konventionen, ser vel, at Sverige spillet førsteviolin"* och *"at Sverige i kraft av denne Konvention kommer til at staa som prinsipalstaten i Norden"*. Norge gick dock med i myntunionen några år senare.

Valörbeteckningarna hade tidigare förekommit i länderna; öre i Sverige präglad från 1520-talet fram till 1778 och från 1855. Krone introducerades i Danmark-Norge i början av 1600-talet av Christian IV och präglades fram till 1771. Namnet kan ha inspirerats av engelska Crownmynt, som började tillverkas i guld under Henrik VIII (1509–1547) och i silver under Edvard VI (1547–1553).

Riksdagen fattade beslut om införandet av kronan och guldmyntfoten i maj 1873. För att kunna införa guldmyntfoten i praktiken krävdes dock att mynten tillverkades i så stor omfattning att Riksbanken tryggt kunde lösa in sedlar mot guld. Guldmynten började präglas 1873, men först i mars 1874 ansåg Riksbanken att tillräckligt med mynt hade tillverkats för att man skulle kunna släppa ut dem i betalningssystemet. Den 16 mars 1874 slutade Riksbanken lämna ut sedlar i riksdaler riksmünt och ersatte dem med sedlar i kronor, samtidigt som man började växla ut guldmynt i kronor. Därmed var guldmyntfoten införd i praktiken.

I Norge gav loven om pengevesendet Norges bank möjlighet att växla in sedlar mot brittiska och tyska guldmynt. Detta gjorde att Norge kunde införa guldmyntfoten före både Danmark och Sverige, och den infördes den 1 januari 1874.

I Danmark togs kronan i bruk den 1/1 1875 och i Norge är det första präglingsåret 1876 för ett-, två- och femöresmynten, som inte passade naturligt in i det tidigare skillingssystemet, medan till exempel 10-öresmyntet, som motsvarade den tidigare valören 3 skilling, har första präglingsår 1874. Valörerna 1, 2 och 5 öre finns inte heller i den norska myntlagen från juni 1873 utan omnämns först i lagen från 1875. I Norge tillät lagen även präglning av ett 40-öresmynt, som motsvarade den tidigare 12-skillingen som dock aldrig utmyntades. Också den danska lagen tillät präglning av mynt till valören 40 öre men också 50 öre, men

ingen av dessa präglades under den skandinaviska myntunionen.

Den danska myntloven tillät dock att 20- och 10-kronorsmynten cirkulerade före den formella introduktionen av kronan men då till värdet 10 respektive 5 rigsdaler. Även tvåöringen sattes i cirkulation 1874 men då till värdet 1 skilling.

Mynt enligt den gamla mynträkingen fortsatte att cirkulera en tid. Och mynt med valören en riksdaler riksmünt och högre var lagligt betalningsmedel fram till den 31/12 1878 och de lägre valörerna till den 31/12 1881. Även i Danmark och Norge drogs de gamla mynten in efter hand. I Danmark startade indragningarna den 1/11 1875 och pågick några år, medan processen gick långsammare i Norge där de flesta mynt var lagligt betalningsmedel fram till den 31/12 1881, medan 3- och 12-skillingarna var giltiga fram till den 31/12 1884.

Källor

Alstadsheim, Ragna: ”Exchange rate regimes in Norway 1816–2016”, Norges Bank Staff Memo 15:2016.

Betänkande angående Sveriges övergång till ett nytt myntsystem med guld såsom värdemätare, Stockholm, 1870.

Danmarks Nationalbank, <https://www.nationalbanken.dk/da/om-os/nationalbankens-og-pengenes-historie>
Encyclopedia Britannica ”Gold standard” <https://www.britannica.com/money/gold-standard>

Fortegnelse over love: anordninger, bekendtgørelser, kundgørelser og cirkulærer m.v. vedrørende det danske møntvæsen og seddeludstedelsen i tiden fra møntloven af 23. maj 1873 til 31. december 1954. <https://www.danskmøent.dk/artikler/aclove3.htm#2>
Gustavsson, Bo: ”Räkne-enheten skall kallas krona”, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 2023:8.

Kroman, Erik: Oversigt over Mønthistorien med særligt Hensyn til Regneenhederne, Rigsarkivet 1964, https://web.archive.org/web/20070624203611/http://www.sydslaegt.dk/oversigt_over_monthistorien.htm

Lag om öfvergången till det nya myntsystemet, 1873 (SFS 1873:31).

Lindgren, Torgny: *Riksbankens sedelhistoria 1668–1968*, Stockholm 1968.

Lov om pengevesendet den 4 juni 1873, Christiania 1873.

Lov om pengevesendet den 17 april 1875, Christiania 1875.

Mestad, Viking: *Frå fot till feste – Norsk valutarett og valutapolitikk 1873–2001*, Norges Bank, Oslo 2002.

Myntlov den 16 maj 1873, Danmark.

Märcher, Michael: Den skandinaviske flugt fra sølvet. <https://www.danskmøent.dk/artikler/flugt.htm>

Nordisk gull – Historien bak en rekord. Norsk Numismatisk Forlag, Oslo, 1989.

Svendsen, Knud Erik, Hansen, Svend Aage, Olsen, Erling og Hoffmeyer, Erik: *Dansk Pengehistorie*, Bind 1, Danmarks Nationalbank 1968.

AUKTIONER & MÄSSOR

- 7/9 Villstadortens Myntklubb, mynt- och samlarmässa, Smålandsstenar
- 7/9 Norrköpings Myntklubb, myntmässa
- 21/9 Sveriges Mynthandlares Förening, myntmässa i Lund
- 21/9 Myntkompaniet, myntauktion, Stockholm
- 27-28/9 MISAB, kvalitetsauktion 45, Stockholm
- 29/9 Stockholm Numismatica 2024, myntmässa
- 26/10 Schulman, auktion, Kungsbacka
- 2/11 Finska Numismatiska Föreningen, jubileumsauktion, Helsingfors
- 3/11 MØNTBØRS 2024, Copenhagen Coin Fair, Köpenhamn
- 9/11 Myntkompaniet, myntauktion, Stockholm

Se mer här:
ingemars.se/agenda

Schulman b.v.

SPÄNNANDE NYHETER PÅ DEN
SVENSKA MYNTMARKNADEN!
SCHULMAN, EN VÄLRENOMMERAD
MYNTHANDEL OCH AUKTIONSHUS,
ÖPPNAR EN SKANDINAVISK FILIAL I
KUNGSBACKA

Storgatan 15, 43430 Kungsbacka
Tel. +46 76 8344684
e-mail: info@schulman.se

Schulman är ett internationellt företag med bas i Amsterdam och en lång numismatisk historia som går tillbaka till 1880-talet och har rekryterat Olle Cederholm, ägare av Cederholms Mynthandel, för att leda den skandinaviska filialen och gå med i Schulman-teamet.

Genom åren har ett flertal större samlingar av svenska mynt sålts genom Schulmans auktioner och vi har märkt ett starkt ökande intresse från våra redan existerande kunder i Skandinavien. Som en del av Schulmans auktionsvecka i oktober kommer Schulman den 26e oktober 2024 att hålla sin första auktion i Sverige, med inriktning på skandinaviska mynt, sedlar och medaljer.

Vi välkomnar er alla till auktionen kl. 14:00 till Hotel Halland, Storgatan 35, 43432 Kungsbacka. Visning av de skandinaviska objekten kommer att kunna göras från och med torsdagen innan auktionen på Schulmans kontor på Storgatan 15 i Kungsbacka.

Auktionsveckan kommer att innehålla antika mynt, världsmynt, historiska medaljer och ordnar. Du kan bjuda i auktionssalen eller hemma via vår app eller direkt genom webbläsaren för onlinebudgivning. Auktionen kommer att vara uppdelad i fyra sektioner med start av en E-Auktion (endast onlinebudgivning), därefter vår Selection Sale 380 (Amsterdam), Auktion 381 (Amsterdam) och slutligen Auktion 382 (Kungsbacka). Kunder kan välja att få sina vunna objekt från alla auktioner levererade till och för uthämtning i samband med auktionen i Kungsbacka.

För att få auktionskatalogen hemskickad till dig, kontakta Olle Cederholm på [via info@schulman.se](mailto:info@schulman.se)

SCHULMAN AUCTION 382 SKANDINAVISKA MYNT, SEDLAR OCH MEDALJER

Tid: 26 oktober kl 14:00

Plats: Hotell Halland

Storgatan 35, 43432

Kungsbacka

VARFÖR SÄLJA VIA SCHULMAN?

- Starkt internationellt och lokalt marknadsräckvidd.
- Vi marknadsför din inlämning i Tokyo, Hongkong, Singapore, Kapstaden, New York, Chicago, London, Amsterdam, Stockholm, Prag, Berlin, München och många fler städer. Vi deltar i alla stora internationella numismatiska mässor.
- Fullständig service från start till slut, inklusive tredjepartsgradering. Schulman är auktoriserade återförsäljare för både PCGS och NGC.
- Med våra 10 anställda har vi experter på flertalet områden, så som Antiken,
- Medeltid, Sedlar, Ordnar samt självklart olika delar av världen.

VARFÖR KÖPA FRÅN SCHULMAN?

- Vi garanterar äktheten av varje objekt.
- Professionell bild- och fotografering av varje objekt.
- Inbunden katalog med professionella beskrivningar.
- Försändelser är fullständigt försäkrade och skickas alltid iväg omgående.
- Vi accepterar alla större valutor och betalningsmetoder.

schulman.se

SILVER- OCH GULDSTÄMPLAR

Av Jan Alexandersson

Det finns en utmärkt artikel i SNT 3/1981 av Lars O. Lagerqvist: "Om metallsammansättning i och kontrollstämpling av moderna medaljer". Det har hänt mycket med kontrollstämplingar och silver- och guldstämplingar sedan dess. Jag uppmanar någon expert att skriva en uppdaterad artikel i detta ämne. Det intressanta är att 18K och 23K guld tidigare hade drygt den matematiskt exakta guldhalt. Detta gör att äldre guldföremål på 23K kan ge ett något högre värde. Guldhaltens anges i karat där 24K = 100% rent guld.

100% Au = 24 karat guld, 1 karat guld = 12 grän guld, $24 \times 12 = 288$.

100% Ag = 16 lod silver, 1 lod silver = 18 grän silver, $16 \times 18 = 288$.

Medaljer har tillverkats av Myntverket där man till och med år 1914 inte har någon beteckning för guld eller silver. Från och med 1915 anger man "SILVER 1915" eller "GULD 1915" på medaljens rand. Från och med 1948 anges även MJV. Från och med 1974 har man stämpel med MV, kattfot, ädelmetalhalt och årsbokstav (till exempel Z9 = 1974).

Myntverkets silvermedaljer före 1973 har 99,0% Ag och de senare har 99,9% Ag trots att de stämplas 925.

Viktigt att ange både vikt och diameter vid försäljning av medaljer, eftersom det kan finnas flera storlekar.

Guldhalt

Dukatmynt gavs först ut i Venedig på medeltiden med halten 23 karat 6–8 grän ($23 \frac{1}{2} K - 23 \frac{3}{4} K$). Man nyttillverkar fortfarande dukater i Österrike

Med enbart ansvarsstämplingar. Tillåtna guld- och silverstämplingar utan kattfot (ALC är godkänd namnstämpling t.ex. MV, SPORR),

BILDER FRÅN LILLA FAKTABOKEN.

med årtal 1915 och guldhalt 986/1000 = $23 \frac{3}{4}$ karat.

För guld i Sverige gällde åren 1664–1834 enligt Kungl. Myntordningen, bekräftat av 1752 års Control-Stadga, tre standardklasser för kvaliteten:

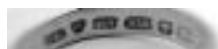
Dukatguld, 23 karat 5 ± 1 grän ($281/288 = 975,69\%$), resten silver.

Pistolettguld, 20 karat 4 grän, ($244/288 = 847\%$).

Kronguld, 18 karat 4 grän, ($220/288 = 764\%$).

Enligt *K Commerce-collegii Circulaire* 5 november 1758 kunde dock för "kontrollhaltigt och stämpeltillåtligt dukatguld" mot dubbel stämpelavgift dispens ges för halter ner till 23 karat 3 grän ($279/288 = 969\%$). Jämför med Finlands stämpel 23K åren 1754–1892 = 969% åren 1892–2000.

Genom förordning 9 maj 1855 angavs att 80 delar fint guld skall legeras med 2 delar koppar ($80/82 = 975,61\%$).

Finland 23K år 1892 guldhalt 969/1000. Jämför med Sverige 23K 975/1000.

BILD FRÅN LEIMAT.FI

År 1912 gällde karatstämpling: 23K = 975/1000, 20K = 840/1000, 18K = 760/1000 (således drygt det matematiska 958, 833, 750).

År 1956 gällde karatstämpling: 23K = 975/1000, 20K = 840/1000, 18K = 750/1000 (där 18K sänkts till sitt matematiska värde).

År 1988 gällde karatstämpling: 23K = 958/1000, 18K = 750/1000, 14K = 585/1000 (14K högre än matematiska 583).

År 1999 tilläts ännu lägre guldhalt 9K = 375/1000 som sällan används i Sverige. I USA är minsta tillåtna guldhalt 10K.

Kattfoten inte längre obligatorisk

I dag behövs bara namnstämpling (till exempel MV, SME, SPORR) och finhaltsstämpling (till exempel 18K, 23K, 830, 925). Jag saknar kattfoten som har S för silver och P för platina till höger om kattfoten.

Hur fungerar det i dag med bara namnstämpling och finhaltsstämpling för förgyllda silvermedaljer? Turligt nog finns inte samma finhalt för både guld och silver. Står det 830 är det silver och står det 750 är det guld (mycket bakvänt sätt att visa om det är silver eller guld). Se bild ovan.

Kattfoten, som den kallas, är den traditionella svenska kontrollstämplingen.

18K ljus	75 % Au + 12,5 % Ag + 12,5 % Cu	<i>yellow gold</i>
18K mellanfärg (bara i Sverige)	75 % Au + 8,3 % Ag + 16,7 % Cu	
18K rosa	75 % Au + 5 % Ag + 20 % Cu	<i>pink gold</i>
18K extra röd	75 % Au + 25 % Cu	<i>red gold</i>

Tabell 1. Sammanfattning av de nu vanliga guldlegeringarna i Sverige.

I dagens lagar anges att man ska ha finhaltsstämpel, men det står inte i klartext vilka som kan användas utöver att guldhalten ska vara minst 9 karat. Praxis är stämplarna 14K–18K–23K för guld samt 830 och 925 för silver. Men är det tillåtet att stämpla guld med 830? I Finland är endast följande stämplarna för guld tillåtna: 375–585–750–916–999. En känd tillverkare i Sverige av stämplarna säljer endast: 830, 925, 14K, 18K, 23K samt 950 för Pt (självsanering?)

Guldlegeringar

Tabell 1 ovan visar legeringar som används av vanliga guldsmeder. Svenska Medalj AB Eskilstuna tillverkar Nobelmedaljer och belöningsmedaljer i andra legeringar:

18K grönt guld 75 % Au + 25 % Ag, dessa medaljer förgylls med rent guld.

23K guld 95,8 % Au + 4,2 % Cu (efter år 1988, tidigare 97,5 % Au).

Rosa och Rosé guld är *olika* legeringar – förvirrande på svenska.

18K rosa 75 % Au + 5 % Ag + 20 % Cu (på engelska *pink gold*).

18K rosé 75 % Au + 2,75 % Ag + 22,25 % Cu (på engelska *rose gold*).

I Sverige skriver man ofta "rosa" och "rosé" som samma legering motsvarande engelska "pink". Mycket förvirrande. Ibland anges 1 % Zn i rosa guld. Rosa guld blandas ihop med mellanfärg. Utomlands används inte "mellanfärg", så den betraktas som en variant på "pink gold" mellan ljus/gult och rött guld.

Legeringar för svenska guldmynt

1000 kr minnesmynt: 90 % Au + 5 % Ag + 5 % Cu.

Oskar II guldmynt: 90 % Au + 10 % Cu. Således något rödare färg än nya 1000-kronorsmynt.

Legeringar för svenska bronsmynt

1874–1981 har 95 % Cu + 4 % Sn + 1 % Zn.

1981–1984 har 95 % Cu + 5 % Zn.

1992–2009 har 97 % Cu + 2,5 % Zn + 0,5 % Sn.

Nya svenska 1- och 2-kronor har kopparpläterat stål som är magnetiskt. Samma metall som i 1-2-5 *euro cent*.

Mässing eller brons

Normalt ska brons vara kopparlegerat med tenn, och mässing vara kopparlegerat med zink. 5 öre 1981–1984 borde då kallas mässing? Min slutsats är att gul legering med minst 15 % zink bör kallas mässing, medan brun legering med högst 10 % zink bör kallas brons även om den inte har något tenn. Bronsmedaljer från Myntverket har normalt 90 % Cu + 10 % Zn, medan Sporrang har 92 % Cu + 8 % Zn.

Dagens svenska 5- och 10-kronorsmynt har legeringen *Nordic gold* (aluminiumbrons) med 89 % Cu + 5 % Al + 5 % Zn + 1 % Sn. Samma legering i 10, 20 och 50 *euro cent*.

Investeringsguld

Omsättning av investeringsguld undantas från mervärdesskatt. Guldmynt som omfattas av definitionen

är de som har en finhalt av minst 900 tusendelar, är präglade efter år 1800, är eller har varit gällande betalningsmedel i ursprungslandet, normalt säljs till ett pris som inte överstiger marknadsvärdet för guldinnehållet i myntet med mer än 80 procent. Undantag från skatteplikt för investeringsguld gäller bland annat Sverige 5, 10 och 20 kronor (Oskar II och Gustav V) och 1000, 2000 och 4000 kronor (Carl XVI Gustaf).

Referenser

- <https://numismatik.se/pdf/snt31981.pdf> Om metallsammansättning ...
- <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kontrollst%C3%A4mpel> Kontrollstämpel.
- <https://sv.wikipedia.org/wiki/Dukat>.
- <https://runeberg.org/nffi/0391.html> Nordisk Familjebok 1951. Kontrollstämpling.
- <https://www.leimat.fi/sv/ovriga-stamplar/haltstamplar>. Haltstämplarna i Finland.
- <https://www.swedac.se/wp-content/uploads/2021/08/info-19-4-v3.pdf> Ädelmetallarbeten.
- https://www.ri.se/sites/default/files/2020-03/Lilla%20faktaboken%20%C3%A4delemetall_%20FAKTA95.pdf Lilla Faktaboken, 1995.
- <https://hallmarkingconvention.org/en/about-how-is-the-convention-working> Common Control Mark (CCM)
- <https://numismatik.se/pdf/snt11980.pdf> Statens provningsanstalt ...
- <https://numismatik.se/pdf/snt71987.pdf> Handel med ädelmetallarbeten.
- <https://www.guldcentralen.se/noteringar>.
- <https://www.sedelmynt.se>. SFS 1999:779 Ädelmetallarbeten.

Nyt forskningsprojekt om enkeltfundne mønter

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN har generøst finansieret et forskningsprojekt på Numismatiska forskningsgruppen ved Stockholms universitet om forskningsværdien af enkeltfundne mønter.

Enkeltfundne mønter er takket være en øget beivågenhed og øget brug af metaldetektorer en stærkt voksende fundgruppe. Det er en veltableret tese inden for den numismatiske forskning, at enkeltfundne mønter i vid udstrækning repræsenterer tilfældige tab, i modsætning til bevidst nedlagte mønter i skattefund. Enkeltfundne mønter kan derfor besvare andre typer af spørgsmål vedrørende møntbrug, da de i mindre grad er påvirket af menneskers valg og fravalg på deponeringstidspunktet. Langt hovedparten af enkeltfundne mønter er fundet i pløjelaget uden for daterbar arkæologisk kontekst. Fundenes værdi ligger derfor i mængden. Selv om mønterne ikke entydigt kan knyttes til specifikke anlæg eller faser, kan enkeltfundne mønter sammen med de øvrige pløjelagsfund give en idé om aktiviteterne i området.

Øresund – en forskningsbarriere?

Der er stor forskel på detektorlovgivningen i Danmark og Sverige. Mens metaldetektorarkæologien i

Danmark nærmest er blevet en nationalsport, er den svenske tilgang til metal detektorafsøgninger langt mere restriktiv. I Sverige anvendes metaldetektorafsøgninger primært af professionelle arkæologer i forbindelse med arkæologiske udgravninger. I Danmark indgår detektorafsøgninger ligeledes som en del af den arkæologiske værktøjskasse på udgravninger, men langt de fleste detektorfund gøres af fritidsarkæologer, og afsøgningerne knyttes ikke nødvendigvis til arkæologiske udgravninger.

Forskningsprojektet vil undersøge, hvad forskelle i detektorlovgivningen på henholdsvis dansk og svensk side af Øresund, betyder for forskningen i en region, der historisk set hører sammen.

Eskilstorp og Smørkilde Bakke

Forskningsprojektet vil tage udgangspunkt i to nye spændende lokaliteter og deres opland på hver side af Øresund.

I Skåne foretages den numismatiske analyse af storgården Eskilstorp, nær Velling på Söderslätt. Her har Sydsvensk Arkeologi AB og Arkeologerna vid Statens historiska museer for nyligt afsluttet arkæologiske udgravninger, der dokumenterer, at der i anden halvdel af 900-tallet etableredes en storgård. Undersøgelserne frembragte et ene-

stående numismatisk materiale fra især sen vikingetid og middelalder.

På Sjælland vil undersøgelserne fokusere på Smørkilde Bakke i Favrholm syd for Hillerød. Her har detektorafsøgninger frembragt et rigt og spændende arkæologisk materiale, og arkæologiske forundersøgelser viser bopladsspor fra flere forhistoriske perioder. Særligt interessant for omtalte forskningsprojekt er opdagelsen af, at man omkring 600–700 e.v.t. bosatte sig permanent på Smørkilde Bakke og grundlagde landsbyen Egespur. Landsbyen blev nedlagt på kongelige ordre i 1558, og har indtil nu udelukkende været kendt fra skriftlige kilder. Disse særlige omstændigheder giver en unik mulighed for at undersøge brugen af mønter i en dansk middelalderlig landsbykontekst. Museum Nordsjælland planlægger omfattende udgravninger af Smørkilde Bakke fra foråret 2024.

Oplandet til de to nøglelokaliteter vil så vidt det er muligt inddrages i analysen. Studiet kommer dermed til at omfatte en sammenligning mellem to centrale lokaliteter på henholdsvis Sjælland og i Skåne, og mellem de centrale pladser og deres opland. Tesen er, at det især er i oplandsstudiet at Sveriges og Danmarks forskellige detektorlovgivninger sætter sit præg på forskningsmaterialet.

Gitte T. Ingvardson

SVENSKA
NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

[www.facebook.com/
numismatik.se](https://www.facebook.com/numismatik.se)

NYTT PÅ HEMSIDAN

Lennart Castenhag: *Denar från Würtzburg, präglad för Otto III.*

www.numismatik.se

Obs! Hemsidan uppdateras inte för närvarande. Tills vidare hänvisar vi till föreningens Facebooksida. Återkommer när ny webbansvarig efter Lennart Castenhag utsetts.

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Vi kommer att stänga butiken på Hantverkargatan 36, Stockholm
info@aktiesamlaren.se

08-611 01 10

Säljer ut mynt, medaljer, ordnar m.m. Reducerat pris.

Framöver kommer vi att sälja aktiebrev och äldre handlingar på vår webbshop.

www.strandbergsmynt.se

Seminarium om Gunnar Ekströms stiftelse

GUNNAR EKSTRÖMS STIFTELSE FÖR NUMISMATISK FORSKNING bildades 1974, med medel från försäljningen av Ekströms stora myntsamling. Numismatiska forskningsgruppen, som grundades 1979, finansieras helt med anslag från stiftelsen. Dessutom ger stiftelsen bidrag till inköp av föremål till Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettets samlingar och utöver det så stödjer stiftelsen numismatisk forskning och publicering. Med anledning av stiftelsens 50-årsjubileum bjuder Numismatiska forskningsgruppen in till ett seminarium om stiftelsens verksamhet med efterföljande mottagning.

Tid: Tisdag 15 oktober 2024, kl. 13.00–18.00
Plats: Stockholms universitet, Wallenberglaboratoriet, Lilla Frescativägen 7, rum 334. *Tunnelbanestation:* Universitetet

PROGRAM

- 13.00–13.15 Välkomna och hälsningar
13.15–13.30 Kenneth Jonsson: Stiftelsens tillkomst
13.30–14.00 Magnus Wijk: Ekströms samling och auktionerna
14.00–14.30 Eeva Jonsson: Avhandlingsarbetet *Fluctuations in the import of coins from the German Empire c. 950–1145*
14.30–15.00 Cecilia von Heijne: Ekströms Stiftelses stöd till Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet

Paus

- 15.30–16.00 Bo Gunnarsson: Professor Brita Malmer och hennes forskning
16.00–16.30 Kenneth Jonsson: Min tid som professor
16.30–17.00 Jens Christian Moesgaard: Numismatiska Forskningsgruppen i dag och i framtiden
17.00–18.00 Mottagning (rum 115)

Seminariet är öppet för alla, varmt välkomna!

HOLMASTO MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500
holmasto@holmasto.com
www.holmasto.fi

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR

Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur
www.nordlindsmynt.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmärken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Hantverkargatan 8
11221 Stockholm
Tel. 08–411 50 81
kontakt@selinsmynthandel.se

Göteborgs Numismatiska Förening

9 september

Jan-Olof Björk: "Svenska
provmynt".

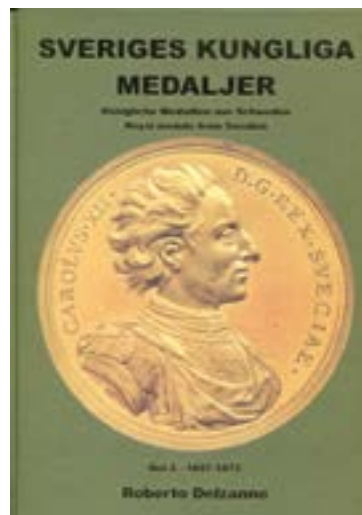
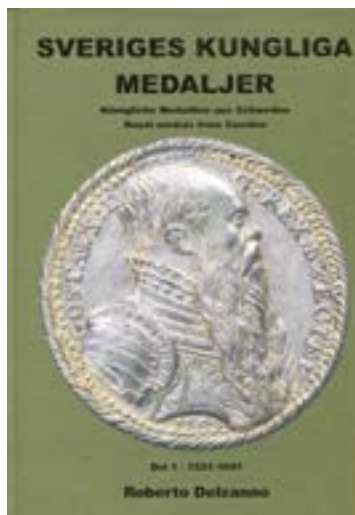
14 oktober

Claus Feveile, årets Gunnar
Holst-medaljör: "Møntbrug i
Sydskandinavien i 7-800-talet.
Sceattas og penninge".

11 november

Dan Carlberg, årets mottagare av
Berit Ring-diplomet: "De första
svenska polletterna".

9 december: Ej klart.

Roberto Delzanno: *Sveriges kungliga medaljer. Del 1. 1521-1697. Del 2. 1697-1872.* 2024. ISBN 978-91-527-1681-6.

Skarabé Mynt & Guld AB

köper och säljer

MYNT, SEDLAR
och MEDALJER

Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-135088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-68439200

KÖPER MYNT – MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköpspriser:
www.myntbutiken.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vuxen 200 SEK/år
Junior 100 SEK/år
Utomlands boende 375 SEK/år

Plusgiro 150007-3
Bankgiro 219-0502

info@numismatik.se

Bank Note of the Year

The International Bank Note Society (IBNS) har utsett *Eastern Caribbean Central Bank* till mottagare av 2023 års *Bank Note of the Year Award*.

www.theibns.org/bnoy

Vitterhetsakademiens biblioteks numismatiska samling

Riksantikvarieämbetets litteratur om mynt och medaljer – en viktig källa för forskningen.

www.raa.se

Numismatiska forskningsgruppen

Tre nya studentuppsatser i numismatik presenteras som pdf här:

www.su.se/numismatiska-forskningsgruppen/nyheter

SHM:s samlingsblogg

Eeva Jonsson: *Vikingatida myntfynd som en del av Swedigarch- projektet*.

<https://shm.se/blog-article/vikingatida-myntfynd/>

Pollettbössan

Svenska Pollettöreningen har utkommit med nummer 73 av *Pollettbössan*.

www.pollett.se

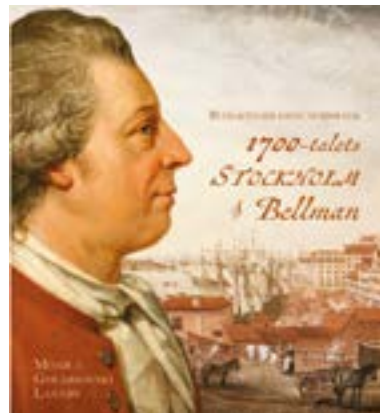
Monica Golabiewski Lannby:
Betraktelser kring numismatik, 1700-talets Stockholm & Bellman.
2024. 392 sidor, illustrerad.
ISBN 978-91-639-9784-6.

I våras kom den ut, *Betraktelser kring numismatik*, och Monica Golabiewski Lannby låter sin berättelse speglas i Carl Michael Bellmans livshistoria. Varför just Bellman? Han tycks ju ha haft ett minst sagt komplicerat förhållande till pengar. Åtminstone beskriver han sig själv som varande ständigt pank trots stora framgångar som estradör av egna visor och ballader.

Att lyfta fram Bellman som berättelsens frontfigur visar sig dock vara ett finurligt grepp, eftersom han omgavs av ett stort antal inflytelserika vänner. Flera av dem har betytt mycket för numismatiken på 1700-talet. Vi kan därför anta att Bellman var väl förtrogen med numismatiska frågeställningar. I sina texter lyfter han fram begrepp som exempelvis plåtar, ören och daler och han kryddar sina texter med inofficiella benämningar på begreppen.

Att Golabiewski har valt ut just 1700-talet har ett stort värde eftersom inget av den svenska mynthistoriens århundraden torde ha varit mer komplicerat än just 1700-talet. Under hela vasatiden och fram till 1745 hade vi silvermyntfot. Från och med 1624, när kopparmynt började präglas, hade vi både silvermyntfot och kopparmyntfot. Från 1745 gällde vad som i efterhand har kommit att benämnas pappersmyntfot. Det var nog inte enkelt för befolkningen att hålla reda på aktuella priser för enskilda varor under dessa förhållanden.

När det gäller hanteringen av det svenska kulturarvet kan vi förstå att statens agerande var något trevande

inledningsvis, men med tiden uppstod Riksantikvarieämbetet, Kungliga Vitterhetsakademien, Kungliga biblioteket och Kungliga myntkabinetet, bara för att nämna några statliga instanser.

En händelse som torde ha varit särskilt dramatisk är myntrealisationen den 1 januari 1777. Plötsligt gällde inte längre de medeltida begreppen daler, mark och öre. I stället skulle befolkningen hantera begrepp som riksdaler, skilling och runstycken. Som konsekvens av påbudet upphörde också plåtmynten att gälla som betalmedel den 31 mars 1778. Vid denna tid var Bellman mitt uppe i sitt aktiva skrivarliv.

Golabiewski ger oss en inblick i 1700-talets krogliv, kaffehus, mode, handel och ekonomi. Vi får också stifta bekantskap med en lång rad svenska kulturpersonligheter. Boken vänder sig således till var och en som är intresserad av svensk kultur- och idéhistoria.

Lennart Castenhag

Bokens 392 sidor i formatet 21×24 cm är rikt illustrerade. Boken kan beställas från Svenska Numismatiska Föreningen – info@numismatik.se
Priset för medlemmar är 250 kronor och för icke medlemmar 350 kronor. Eventuellt porto tillkommer.

Nödmynt – i dag och för tvåhundra år sedan

På torsdagen inföll tvåhundraårsdagen av en händelse som på grund av världskriget obestriddligen fått en viss aktualitet. Den 14 maj år 1715 utfärdades det första påbudet om mynttecken – och tvåhundra år senare löpa de s.k. Hagalundstiorna, det senaste nödmyntet, i marknaden. Rådet anbefalldes att låta slå en miljon kopparstycken, av vilka vart och ett skulle gälla för en daler silvermynt, d.v.s. i nutida svenskt mynt två kronor. Kungen var själv inte vidare pigg på dessa Görtzdalrar och ville icke att vare sig hans bild, hans namn eller Sverges vapen utsattes på dem.

På framsidan av nödmynten lästes 1 daler silvermynt, men på baksidan hade de olika prägel. Meningen var nämligen att de skulle utsläppas gruppvis, så att man för varje ny grupp inlöste föregående grupps nödmynt. De mynt som utgavs för en daler silvermynt voro Kronan 1715, Publica fide 1716, Wett och wapen 1717, Flink och färdig, Jupiter, Saturnus, Phoebus och Mars 1718 samt Mercurius, som dock ej präglades förrän efter Carl XII:s död 1718 och 1719.

Dessa mynt präglades till ett antal av 40 miljoner kr. De förlorade, som bekant, snart all kredit – Hagalundstiorna ha stått sig mycket bättre.*

Notis i Dagens Nyheter
den 15 maj 1915

* Om "hagalundstior" – folklig benämning på enkronesedlar tryckta 1914–1921 – kan man läsa i SNT 2000:3.

För nödmynten, se serien om mynttecken i SNT 2023:1–8, 2024:1–3.

Tändstickor och numismatik

SVENSKA TÄNDSTICKS AKTIEBOLAGET använde under en tid bilder av mynt och sedlar som omslag på sina tändsticksaskar. För varje mynt och sedel finns en beskrivande text. På den yttre presentlådans lock ses ett träsnitt från 1533 med den förklarande texten: "1500-talet, då betalning i kontanter spelade en annan roll än i vår värld, hade en banklokal detta utseende."

Runt lådans alla sidor finns ytterligare bilder av mynt och sedlar, alltifrån ett grekiskt mynt till en tysk inflationssedel från 1924. Fotona är tagna av Sören Hallgren vid Riksantikvarieämbetet och föremålen kommer från Kungliga myntkabinettet och Bankmuseet Svenska Handelsbanken.

En sammanfattande text om våra betalningsmedel under rubriken *Historiska mynt och sedlar* har skrivits av numismatikern Ernst Nathorst-Böös. Särskilt det avslutande stycket är värt att återges här:

"I dag har myntet i stort sett spelat ut sin roll som betalningsmedel. Den rollen har sedeln övertagit. Och nu tror man att morgondagens värld blir en värld utan vare sig mynt och sedlar – the Cashless Society – men inte en värld utan pengar."

Tänk så rätt han hade, åtminstone snart kanske vad gäller vårt land. Inget årtal för askens tillkomst är tryckt på kartongen, endast "Printed in Sweden". Nathorst-Böös var Bankmuseets initiativtagare och intendent från 1963 till 1977 då museet och dess samlingar, med honom själv som medföljande ansvarig antikvarie, införlivades med Kungliga myntkabinettet (som sommaren 1975 blivit ett självständigt statligt museum) under Brita Malmers tid som chef.

Alla texter återges på engelska, varav vi kan förstå att asken med innehåll var avsedd för Svenska Tändsticks Aktiebolagets kunder, såväl svenska som utländska.

Svenska Tändsticks Aktiebolagets tändsticksaskar med olika mynt- och sedelmotiv förvarade i en större kartong, mått drygt 35×22 cm..

Omslaget pryds av ett träsnitt från 1533 – "då betalning i kontanter spelade en annan roll än i vår värld, hade en banklokal detta utseende." – av H. Burkmaier ur Francesco Petrarca's *Trostspiegel in Glück und Unglück*.

En av askarna i lådan pryds av en etthundra år gammal tysk inflationssedel, *Zwanzig Billionen Mark*, 1924.

MGL

FOTO: MGL.

Premiär för ny webbshop

Svenska medaljer
och medaljer
med svensk
anknytning.

numis.se

NUMIS

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR OCH MYNTKLUBBAR I SNF

Falu-Borlänge Myntklubb
www.fb-myntklubb.se
fb.myntklubb@gmail.com

Göteborgs Numismatiska Förening
www.gnfinfo.se
gnf@comhem.se

Halmstads Myntklubb
Facebook:
sök på Halmstads Myntklubb

Kalmar Myntklubb
www.kalmarmyntklubb.se
info@kalmarmyntklubb.se

**Katrineholm Flen Vingåker
Myntklubb**
www.kfvmynt.se
info@knattebocatering.com

Myntklubben Skilling Banco
urban.enell@gmail.com

Nola Myntklubb, Örnsköldsvik
www.infoom.se/nolamyntklubb
nolamyntklubb@live.se

Norrköpings Myntklubb
www.norrkopingsmyntklubb.se
info@norrkopingsmyntklubb.se

**Numismatiska Föreningen i
Hässleholm**
www.myntforeningen.se
numis.hlm@gmail.com

Numismatiska klubben i Uppsala
www.nku.nu
info@nku.nu

Nässjö myntklubb
n.mynt.se
blarblar408@gmail.com

Samlarklubben Numis
www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb
www.sigtunamyntklubb.dinstudio.se
pgc21@hotmail.com

Stockholms Myntklubb
www.stockholmsmyntklubb.se
pgc21@hotmail.com

Strängnäs Myntklubb
http://strangnasmyntklubb.webber.se/
strangnasmyntklubb@hotmail.com

Svenska Pollettföreningen
www.pollett.se
info@pollett.se

Sävsjö Myntklubb
Parallellgatan 19
576 33 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb
medlem.spray.se/sdmyntklubb

Villstadortens Myntklubb
Paradisgatan 19 D
332 32 Gislaved

Westerbergslagens Myntklubb
Köpmangatan 1 G
777 30 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

Vill även er lokala myntklubb vara medlem? Endast 200 kr i årsavgift.

SAMLARENS DRÖM:

UNIKA MYNTALBUM FÖR SVENSKA SILVERMYNT

2-Kronorsalbum

Utforska det exklusiva 2-kronorsalbumet med 83 unika platsbyllare som täcker alla årtal och varianter från 1876 till 1966. Med sina 7 sidor och elegant svartblå design, prydd med silverfoivering på framsida, baksida och rygg, är detta album inte bara en förvaring, utan en skattkista för dina mynt. Dimensioner: 260 mm x 218 mm x 29 mm.

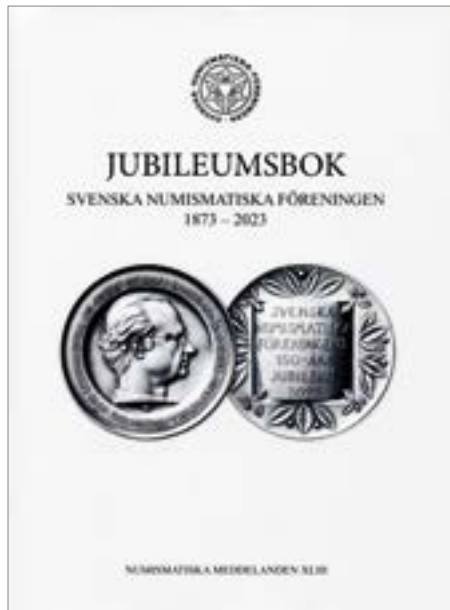

1-Kronorsalbum

Upptäck vårt imponerande 1-kronorsalbum, som erbjuder 115 unika platsbyllare för alla årtal och varianter från 1875 till 1968. Med sina 6 sidor och stiliga svartblå omslag, dekorerat med silverfoivering, är detta album en perfekt kombination av funktionalitet och skönhet. Dimensioner: 260 mm x 218 mm x 36 mm.

Provläs albumen direkt på min hemsida: www.myntinfo.se /butik eller skanna QR-koden för att komma till butiken på direkten.

Inbunden, 133 sidor
ISBN 978-91-979427-5-1

Innehåll, titlar:

SNF 1998–2023 en tillbakablick.

Numismatiska Meddelanden og andre publikationer.

Magnus Lagerberg och hans numismatiska bibliotek.

Från Myntkontakt till Svensk Numismatisk Tidskrift.

Svenska Numismatiska föreningens medaljutgivning.

Genstande fra Sven Svenssons samling på Ekonomiska Museet/Kungliga Myntkabinetet.

SNF:s auktionsverksamhet.

Pris för medlemmar i SNF: 150 SEK

Ej medlemmar: 200 SEK

+ ev. porto

info@numismatik.se

Sveriges Mynthandlares Förening

anordnar

MYNTMÄSSA I LUND

Lördagen den

21 september

OBS Ny lokal: **AF-Borgen, Sandgatan 2**

Öppettid: 11.00 – 16.00

Entré 20 kronor

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

www.smf.com.se

Svenska Numismatiska Föreningens *Bokbord*

Nu kan du förboka böcker från vår Bokbutik!

Av utrymmesskäl har vi inte med oss alla titlar och populära böcker riskerar ta slut på de mässor vi besöker. Genom att förbeställa böcker kan du vara säker på att vi har med oss de böcker du söker. Du slipper också höga portokostnader som tillkommer om vi ska posta böckerna!

Skicka din beställning till info@numismatik.se
senast en vecka innan mässan går av stapeln.
Betalar gör du vid vårt bord på mässan.

Under hösten planerar SNF att delta med bokbord på följande mässor/arrangemang:

7 september:	Myntmässan i Norrköping
7 september:	Myntmässan i Smålandsstenar
21 september:	Myntmässan i Lund
26–27 september:	ICOMON-konferensen i Stockholm
29 september:	Stockholm Numismatica 2024 – Sheraton Hotel
3 november:	Møntbørs 2024 – Köpenhamn – Danmark

ANSÖKNINGAR TILL
Sven Svenssons Stiftelse för Numismatik

ANSLAG LÄMNAS FÖR VETENSKAPLIGA
ARBETEN INOM FRÄMST SVENSK NUMISMATIK:
FORSKNING, RESOR & PUBLIKATIONER

STIFTELSENS UPPGIFT ÄR:

- Köpa in föremål som saknas i KMK:s samlingar
- Ge bidrag till publikationer som kan tjäna svensk numismatisk forskning
- Stödja forskare i svensk numismatik

Stiftelsen sammanträder två gånger per år, en gång under våren, en gång under hösten. Ansökan ska vara stiftelsen tillhanda senast 15 februari, alternativt senast 15 september. Skicka ansökan till:

Sven Svenssons Stiftelse för numismatik
Handelsbanken Stiftelsetjänst
106 70 Stockholm

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

APPLICATIONS FOR
Sven Svensson's Foundation for Numismatics

APPLICATIONS FOR GRANTS ARE PROVIDED FOR SCIENTIFIC
STUDIES, MAINLY WITHIN SWEDISH NUMISMATICS:
RESEARCH, TRAVELS & PUBLICATIONS

THE FOUNDATION'S ASSIGNMENTS ARE:

- Purchases of items missing in the collection of The Royal Coin Cabinet
- Contributions to publications that could benefit Swedish numismatical research
- Support for researchers in the field of Swedish numismatics

The Foundation Board meets twice a year, in March and October.
Applications must be submitted before 15 February or 15 September.
Address: Sven Svensson Stiftelse, c/o Handelsbanken Stiftelsetjänst,
se-106 70 Stockholm, Sweden

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 21 september 2024

Inlämningar mottages fortlöpande.
Nästkommande auktion är lördag 9:e november. Vi tar emot
inlämningar till denna fram till slutet av september.

2 kronor 1880

Penning Erik Eriksson

Hupeh tael 1904

Szechuan-Shensi Soviet Republic
\$1 1934

Vi har kunder över hela världen och därmed mycket goda möjligheter att sälja just dina objekt.
Bättre mynt och hela samlingar mottages löpande, så att just dina objekt kan marknadsföras mer.
Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion! Välkommen in med dina objekt!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

